

Kommuneplanens samfunnsdel 2024

Vedtatt: 21.11.2024, kommunestyresak 153/2024

Innholdsfortegnelse

1. Kommuneplanens samfunnsdel for Øyer 2024	1
2. Øyer kommune i dag og utviklingstrekkene framover	2
2.1 Samfunnstema	2
Befolkning	2
Næring og sysselsetting.....	2
Handel.....	2
Utdanning	3
Folkehelse.....	3
Bolig.....	3
Arealbruk.....	3
2.2 Kommunens tjenesteyting, beredskap og økonomi.....	4
Helse og omsorg.....	4
Oppvekst.....	4
Kultur og fritid	5
Samfunnssikkerhet og teknisk infrastruktur	5
Kommuneøkonomi.....	5
3. «Øyer - kommunen for alle».....	6
4. Satsingsområder	7
4.1 Styrket sentrumsutvikling.....	7
4.2 Tilrettelegging for næringsutvikling.....	9
4.3 Utvikling av et variert boligtilbud.....	10
4.4 Tidlig innsats og forebygging	11
4.5 Kompetanse for gode tjenester.....	13
5. Arealstrategier	15

1. Kommuneplanens samfunnsdel for Øyer 2024

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste overordnede plan som både trekker opp de lange linjene for kommunens utvikling og prioriterte satsinger i kommunestyreperioden. Den skal legges til grunn for annet planarbeid i kommunen, økonomiplanen og kommunens øvrige arbeid gjennom tjenesteyting og forvaltning. Samfunnsdelen er også overordnet kommuneplanens arealdel.

Et nytt kommunestyre skal etter valget ta stilling til endringer i samfunnsdelen på bakgrunn av kommunens situasjon- og utviklingstrekk, nasjonale og regionale føringer og den politikken kommunestyret ønsker å føre i kommunestyreperioden.

Våren 2024 har kommunestyret gjennom politiske verksted diskutert seg fram til utkast til endringer i samfunnsdelen. Som grunnlag for diskusjonene er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag gjennom et «Kommuneplangrunnlag for kommunestyreperioden 2024-2027», som også fyller kravene til kommunal planstrategi og planprogram for samfunnsdelen i plan- og bygningsloven, og vedtatt lagt ut på høring den 20.06.24.

Utkast til samfunnsdel har vært på høring fra juni til september 2024 og det har vært gjennomført åpne møter i Øyer og Tretten.

Tidligere har det vært vanlig å sette en planperiode på 12 år for kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen gjelder inntil et nytt kommunestyre velger å revidere den, noe som skal vurderes hvert fjerde år når et nytt kommunestyre er konstituert. Derfor er planperiode erstattet med det vedtaksåret samfunnsdelen ble vedtatt.

2. Øyer kommune i dag og utviklingstrekkene framover

I kommuneplangrunnlag for valgperioden 2024-2027 er utviklingstrekk for Øyer beskrevet. Dette har vært underlag for kommunestyrets diskusjon om kommuneplanens samfunnsdel. Nedenfor er hovedtrekkene gjengitt. Mer utdypende informasjon og kildehenvisninger er å finne i kommuneplangrunnlaget.

2.1 Samfunnstema

Befolkning

Øyer kommune opplevde en moderat befolkningsvekst frem til 2019, noe som var uvanlig sammenlignet med andre kommuner i området. Mellom 2018 og 2021 var det imidlertid en liten nedgang i befolkningstallet. I 2022 så man en markant økning i befolkningen, hovedsakelig på grunn av ankomsten av flyktninger.

Prognoser indikerer at Øyer kan oppleve en befolkningsvekst på 5,6% over de neste to tiårene, betydelig over Innlandets gjennomsnitt på 3,9%. Veksten forventes å være mest fremtredende blant innbyggere på 67 år og eldre, mens yngre aldersgrupper vil se en nedgang. Siden 2003 har antallet personer over 80 år økt betydelig, en trend som vil fortsette og forsterkes. Dette vil ha stor innvirkning på kommunens ansvar for å levere helse- og omsorgstjenester.

Næring og sysselsetting

Landbruket utgjør en viktig næring for kommunen, både med tanke på sysselsetting, landskapsutforming, reiseliv og beredskap, men andelen sysselsatte i landbruket og antall aktive gårdsbruk går ned i regionen. Øyer er en viktig skogkommune i Gudbrandsdalen som er med på å skape stabilitet og forutsigbar råvaretilgang.

Øyer er en reiselivsdestinasjon som er godt kjent for Hafjell og familieparker. I vintersesongen mellom jul og påske forvandles Øyer fra å ha vel 5100 innbyggere til en destinasjon med ca. 15-20.000 innbyggere. Dette bidrar til høy aktivitet, omsetting og sysselsetting for flere ulike bransjer, samtidig som det byr på utfordringer knyttet til infrastruktur som veier, vann og avløp, kraftleveranse og kollektivtransport. Denne store økningen av besøkende i Øyer får også konsekvenser for helsesektoren med hensyn til behov for legehjelp generelt og for hjemmetjenesten.

Handel

Som følge av reiseliv og at Øyer er en reiselivskommune har kommunen en betydelig næring innen detaljhandel. Dette vises på at innbyggere i nabokommunen benytter Øyer som handelssted. Når ny E6 står ferdig vil dette forsterkes ytterligere.

Utdanning

Utdanningsnivået i Øyer kommune er lavt, med 28% av befolkningen som har høyere utdanning, en økning på 2% siden 2020. Dette tilsvarer gjennomsnittet for Innlandet, men er betydelig under det nasjonale gjennomsnittet på 37%. En forklaring på dette må ses opp imot de arbeidsplassene som er i Øyer innen landbruk, reiseliv, industri, entreprenør og håndverksbedrifter, som er næringer som krever høy fagkompetanse.

Folkehelse

Folkehelsebarometeret for 2023 viser at Øyer kommer godt ut på mange indikatorer i forhold til landsgjennomsnittet og Innlandet, blant annet luftkvalitet, deltakelse i fritidsorganisasjoner, hvor trygt det oppleves i nærmiljøet og ensomhet. Samtidig kommer kommunen dårligere ut på noen indikatorer, blant annet andel over 45+ som leier bolig og barn og unge som lever med vedvarende lav inntekt. Innlandet fylke har den høyeste andelen uføre i Norge. Øyer har i 2024 en uføreandel på 12%, noe som er lavere enn mange andre kommuner i fylket, hvor noen overstiger 20%, men høyere enn Lillehammer, som har 9,8%. Uføreandelen i Øyer har økt jevnt fra 8,9% i 2011.

Noen av hovedpunktene fra folkehelseprofilen og oppvekstprofilen er:

- Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt er høyere enn i landet som helhet.
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de har høy tilfredshet med livet og svært eller litt fornøyde med lokalmiljøet er høyere enn landsnivået
- Andelen 17-åringer som oppgir at de trener sjeldnere enn ukentlig er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået
- Fullføringsraten for videregående skole i Øyer ligger under gjennomsnittet for regionens kommuner. Dette er en vedvarende trend som også har vært observert i foregående år

Bolig

Øyer har en ensidig boligmasse med liten variasjon både i størrelse og boligtype. 81% av boligene er eneboliger, og av den resterende boligmassen er det fl. st rekkehus og minst leiligheter. I likhet med andre distriktskommuner vil det fremover være et behov for en annen type boligmasse i form av leiligheter og mindre enheter, blant annet på grunn av et økende antall eldre, flere enpersonshusholdninger og flere par uten barn. Kommunen arbeider aktivt for å kartlegge behovet for både standard og spesialtilpassede boliger for de som har vansker med å komme inn på boligmarkedet. I 2024 har kommunen 62 boenheter dedikert til eldre og personer med omfattende omsorgsbehov, og ser behovet for å utvide dette tilbudet i tiden fremover.

Arealbruk

Hytter og reiselivsrelaterte anlegg som alpinanlegg utgjør hovedtyngden av byggeformål i kommuneplanen, noe som er naturlig i en stor reiselivskommune som Øyer. Fra 2011 til 2021 opplevde Øyer den største økningen i antall fritidsboliger i Innlandet, med en vekst på 54% (1190 flere fritidsboliger), og i 2023 nådde antallet hytter 3626. Hafjell har manglende forbindelser mellom hytteområdene, noe som nødvendiggjør transport ned og opp for å bevege seg mellom dem og ha en effektiv drift blant annet knyttet til kommunale tjenester og beredskap.

'Entré Øyer' er et mobilitetskonsept designet for å tilby en sømløs reise fra ett område til et annet. Prosjektet har som mål å demonstrere hvordan samarbeid mellom forskjellige parter kan lede til effektive sirkulære transportløsninger i Øyer.

Stor mangel på tilgjengelige næringsarealer i regionen gjør det krevende å få til nye etableringer. Kollektivtransport og intertransport i kommunen er et tilbakevendende problem, spesielt i høysesong. Utbygging av E6 vil kunne gi noen muligheter i forhold til nye næringsarealer og økt trafikk inn til Øyer. Krafttilgang er en stor utfordring i dag og som vil bli større i fremtiden.

Jordbruk og veitrafikk er det største kildene til direkte klimagassutslipp i Øyer. I tillegg bidrar arealbruksendringer til utslipp i form av frigjøring av karbon som bindes i jord og skog.

2.2 Kommunens tjenesteyting, beredskap og økonomi

Helse og omsorg

Som mange andre kommuner står Øyer overfor utfordringer innen helse- og omsorgssektoren, spesielt med tanke på den økende mangelen på spesialisert helsepersonell. For å møte dette behovet, er det essensielt å utvikle robuste tjenester med større fagmiljøer og å integrere velferdsteknologi mer aktivt. Med to lokasjoner for hjemmetjenesten og to legekontorer, er de nåværende fagmiljøene små. Små fagmiljøer kan påvirke rekrutteringen negativt og gjøre tjenestene sårbare for fravær. Antallet innbyggere som trenger helse- og omsorgstjenester fra kommunen vil øke, og det er derfor viktig at det tilrettelegges slik at innbyggerne kan bo hjemme så lenge som mulig.

Oppvekst

Over de siste tre årene har elevtallet i Øyer økt med 50 elever, hovedsakelig på grunn av tilflytting og bosetting av familier. Skolene i Øyer står overfor utfordringer med å tilpasse undervisningen til elevens behov, spesielt på mindre skoler med færre ressurser tilgjengelig. Barnehager og grunnskoler kan finne det utfordrende å opprettholde grunnbemanning og møte fremtidige kompetansekrav. Øyer driver sine enheter effektivt, men innenfor stramme rammer, og ser potensialet for forbedring gjennom økt samarbeid på tvers av enheter og tjenesteområder.

En grunnleggende utfordring i norsk skole og i Øyer, er at læringsutfordringer i for stor grad får utvikle og forsterke seg over tid. Tidlig innsats er avgjørende, men krever både ressurser og tid. Det er viktig at vedtatte tiltak blir gjennomført og kommer elevene til gode. Vår felles utfordring er å sørge for at ressursene brukes effektivt, slik at det kan oppnås reelle resultater av den styrkede innsatsen.

Barn og unge trenger gode og trygge oppvekstvilkår. I barnehage og skole skal kommunen sikre danning og utdanning som skal ruste barn og unge til livet her og nå og i fremtiden. Det er viktig at tilbudet til barn og unge er helhetlig, og kommunen må legge til rette for ett godt forebyggende tverrfaglig arbeid overfor barn og familier. Det å være inkludert og føle tilhørighet er en viktig beskyttelsesfaktor for å oppleve god livskvalitet.

Skal kommunen lykkes krever det blant annet ansatte med god kompetanse, godt samarbeid med foresatte, og «laget rundt» elevene våre. Fokus framover vil være å følge opp det kvalitetsarbeidet skolene gjør. Skolene som lykkes, holder over tid fokus på utviklingsmålene.

Kultur og fritid

Kultur- og fritidstilbud spiller en sentral rolle i å fremme trivsel, folkehelse, bosetting og integrering. I Øyer kommune er det særlig kulturskolen, kommunale idrettsanlegg og biblioteker kommunen bruker penger på. Det oppleves at det er en reduksjon i kommunale midler til aktiviteter for barn og unge, noe som er en bekymringsfull utvikling, spesielt ettersom antallet barn i lavinntektshusholdninger, med begrensede muligheter for egenbetaling, er på vei opp. Det er lange ventelister ved kulturskolen som medfører at barn- og unge, og spesielt unge med minoritetsbakgrunn, møter utfordringer med å engasjere seg i kulturaktiviteter.

Videre mangler ungdommen et samlingssted på ettermiddager og kvelder. Samtidig skaper den økende andelen eldre et behov for flere møteplasser for denne gruppen. Det er et stort potensial for å øke innbyggernes deltagelse i kulturelle aktiviteter, idrett og friluftsliv ved å forbedre og utvikle tilgangen til de eksisterende tilbudene.

Samfunnssikkerhet og teknisk infrastruktur

Øyer kommune har to vannverk plassert på Øyer og Tretten som grunnvannskilder. Råvannskvaliteten ved Øyer vannverk er varierende, men begge vannverkene har god kapasitet. Det mangler tilstrekkelig reservevannforsyning for Øyer og Hafjell. Avløp fra Øyer inklusiv Hafjell overføres til Lillehammer renseanlegg for rensing. Tretten renseanlegg tilfredsstillende ikke renskrav. Det er i 2024 manglende nettkapasitet, og dette gir utsettelse for både kommunale og private utbyggingsområder. Helhetlig ROS (Risiko og sårbarhetsanalyse) på overordnet nivå ble utarbeidet vinter 2023. Det har vært flere flommer siden 2000 med store materielle ødeleggelser. Klimatilpasning for å kunne håndtere overvann og flom er viktig i Øyer.

Kommuneøkonomi

Den norske og den globale økonomien opplever fortsatt usikkerhet langt utover det vanlige, noe som begrenser kommunens økonomiske handlingsrom. Dette gjør vekst i kommunenes frie inntekter til en nødvendighet. Kommunen vil stå overfor økonomiske stramninger i tiden som kommer, blant annet på grunn av høye rentekostnader, høy prisstigning og demografisk utviklingen. Det er avgjørende at kommunen tar grep for å håndtere og mildne effektene i visse sektorer, og samtidig justere sin økonomiske styring og tjenesteyting for å møte disse utfordringene både på kort og lang sikt. Øyer kommune vil måtte gjennomgå omstillinger og effektiviseringer i årene som kommer.

3. «Øyer - kommunen for alle»

Den nye visjonen for Øyer kommune er «Øyer - kommunen for alle». Med denne visjonen mener vi at Øyer skal være:

- Et levende samfunn som er godt og trygt for alle uavhengig av livssituasjon og bakgrunn - rause og gjestfrie der innbyggere har tilhørighet
- En åpen og inkluderende kommune for innbyggere og gjester i ulike alder, etnisitet og livssituasjon.
- Et sted dagens innbyggere ønsker å bo og arbeide, og som gir bolyst som grunnlag for befolkningsvekst
- En næringsvennlig kommune der det legges vekt på lokale ressurser og forutsetninger for å øke verdiskaping i eksisterende næringsliv, og samtidig skapes vekst i arbeidsplasser og et mer variert arbeidsplasztilbud
- En kommune med trygge og gode oppvekstmiljøer for barn og unge og god helse og trivsel i alle livets faser med en trygg og verdig alderdom for alle
- En attraktiv aktivitetskommune med bærekraftig bruk og vern av natur
- En klimavennlig og samfunnsikker kommune der klima- og energivennlige løsninger og samfunnsikkerhet sees i sammenheng
- En kommune med regionalt perspektiv for bærekraftig utvikling i Gudbrandsdalen og felles utvikling av Lillehammerregionen
- Universell utforming og CRPD (FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne) skal være førende for utvikling av kommunens tjenestetilbud, både fysisk og digitalt

Vår visjon skal være overbyggende all aktivitet Øyer kommune gjennomfører og tar initiativ til.

4. Satsingsområder

Satsingsområdene viser hva kommunestyret mener skal ha prioritet denne kommunestyreperioden:

- Styrket sentrumsutvikling
- Tilrettelegging for næringsutvikling
- Utvikling av et variert boligtilbud
- Tidlig innsats og forebygging
- Kompetanse for gode tjenester

Satsingsområdene skal følge opp kommunens visjon. De erstatter ikke det brede og løpende arbeidet kommunen gjør på ulike samfunnsområder, men viser hva som skal ha særlig prioritet. De peker også på forventninger kommunen har til samarbeid med myndigheter, næringslivet og frivilligheten. Hvordan satsingsområdene skal følges opp avklares gjennom arbeidet med tiltak og prioriteringer i handlings- og økonomiplanen, annen planlegging, og gjennom kommunens løpende tjenesteyting og samarbeid.

4.1 Styrket sentrumsutvikling

Øyer kommune har siden 2014 hatt en visjon og en sentrumsplan med ønske om å transformere Øyer sentrum til et levende og attraktivt sted for både bolig og handel. Videre har det vært et mål å fremme Tretten som et ønskelig bosted med lokale handelsmuligheter, samt å utvikle Tingberg som et knutepunkt for næringsliv og tjenesteyting.

Fremtidig utvikling av Øyer sentrum skal bidra til å skape et dynamisk og innbydende miljø, rikt på tilbud og sosiale møteplasser som fremmer god folkehelse, fysisk aktivitet og sosialt samvær. Det legges vekt på å etablere gode områder for sosiale og fysiske aktiviteter, spesielt for barn og unge, og forbedre fremkommeligheten for gående og syklende. Utvikling av Øyer sentrum er også viktig for Hafjell som en helårsdestinasjon og å utvikle stedlig attraksjonskraft og identitet.

For å imøtekomme en variert befolkningssammensetning, er det viktig at sentrum legger til rette for ulike boligtyper og størrelser, tilpasset behovene til unge voksne, eldre, førstegangsetablerere og familier. Demografiske endringer, som en økning i antall eldre og en voksende etterspørsel etter leiligheter, krever fortetting av sentrum med fokus på bygging av leiligheter.

Miljøvennlig og sikker transport vil være viktig for sentrumsutviklingen med et mål om å redusere intertransport og vil inngå som en del av mobilitetsprosjektet «Entré Øyer». Øyer kommune har gjennom Mjøsby samarbeidet forpliktet seg til målet om nullvekst i persontransport.

Offentlige bygg og infrastrukturinvesteringer vil kunne bidra til en langsiktig utvikling av sentrum. Arbeidet med en strategisk funksjonsdeling mellom Tretten sentrum, Øyer sentrum og Tingberg er en del av dette, og vil være viktig i arbeidet fremover.

Øyer kommune skal:

- Prioritere og styrke arbeidet med sentrumsutvikling for å utvikle Øyer og Tretten sentrum til levende og attraktive steder for både bolig og handel
- Utarbeide nye sentrumsplaner
- Legge til rette for at nødvendig teknisk, grønn og sosial infrastruktur blir etablert, samt bidra til at tilstrekkelig energiforsyning og linjekapasitet ikke blir et hinder for sentrumsutviklingen
- Vurdere hvordan kommunale formålsbygg som skole, barnehage, helsebygg, administrasjonsbygg, idrettsbygg, kulturbygg kan bygge opp under sentrumsutviklingen

Dette satsingsområdet følger opp bærekraftsmålene

Ved å prioritere og styrke arbeidet med sentrumsutvikling legger kommunen vekt på levende og inkluderende samfunn, som er en forutsetning for bærekraftige byer og lokalsamfunn

Attraktive og funksjonelle sentrumsområder vil bidra til å fremme fysisk aktivitet, sosialt samvær og folkehelse

Samarbeid med boligaktører, myndigheter, frivilligheten og innbyggere er avgjørende for å oppnå god sentrumsutvikling

4.2 Tilrettelegging for næringsutvikling

Øyer kommune samarbeider om næringsutvikling gjennom ett interkommunalt selskap, Lillehammer-regionen Vekst (LRV). LRV arbeider tett både med lokale og nasjonale virkemidler, samt nettverk og klynger for å fremme økonomisk vekst og sysselsetting. Øyer kommune har også etablert et eget næringsfond for å stimulere til lokal verdiskaping.

Landbruket og næringsmiddelindustrien utgjør en viktig næring for kommunen, ikke bare med tanke på sysselsetting, men også for kulturlandskap, reiseliv og beredskap. Antallet sysselsatte i landbruket og aktive gårdsbruk synker, og mange bønder supplerer inntekten med arbeid utenfor gården eller annen næringsvirksomhet.

Øyer kommune er en reiselivsdestinasjon i kort avstand fra Oslo. Lillehammer og Gudbrandsdalens sterke merkevare bidrar til området attraktivitet både som reisemål og bosted. I høysesongen vokser Øyer fra et lite samfunn til en aktiv fjellandsby, noe som skaper økt aktivitet og sysselsetting, men også utfordringer knyttet til infrastruktur som veier, vann og avløp, strømforsyning og offen lig transport. Reiselivet skaper mange arbeidsplasser, men løfter frem viktigheten av fle e helårsarbeidsplasser og bo-attraktivitet i hele regionen. Det jobbes med utvikling av potensialet av skuldresesonger slik at turister tilbringer mer tid i regionen.

Regionen står overfor en mangel på tilgjengelige næringsarealer, noe som gjør nye etableringer utfordrende. Utbyggingen av E6 kan åpne for nye muligheter med hensyn til næringsarealer og økt trafikk til Øyer.

Krafttilgang er en økende utfordring for næringslivet, og tilrettelegging for fremtidige etableringer vil kreve tilgang til pålitelig og stabil strømforsyning.

Øyer kommune skal:

- Videreføre og styrke kommunens næringsarbeid lokalt og regionalt
- Arbeide videre med å utvikle Øyer til en helårs reiselivsdestinasjon
- Være en løsningsorientert kommune for nye næringsetableringer
- Ha oversikt over planavklarte og tilgjengelige næringsarealer for etableringer
- Fortsatt være en aktiv landbrukskommune - og det skal tilrettelegges for landbruket og landbrukets næringsmiddelindustri

Dette satsingsområdet følger opp bærekraftsmålene

Gjennom satsing på næringsutvikling og styrking av næringslivet legger Øyer kommune til rette for anstendig arbeid, økonomiske muligheter og entreprenørskap

Samarbeid med LRV, næringsaktører, myndigheter og andre følger opp FNS bærekraftsmål 17 om å skape velfungerende partnerskap mellom offentlige og private aktører

4.3 Utvikling av et variert boligtilbud

Det er avgjørende for Øyer kommune å sikre et bredt spekter av boliger i ulike prisklasser og størrelser er avgjørende for Øyer kommune fremover. I distriktene generelt og i Øyer er det en ensidig boligmasse med lite variasjon. Med nesten 2500 boliger, hvorav de fleste er eneboliger, er det et tydelig behov for å øke andelen leiligheter for å imøtekomme et mangfold av boligsøkere. Ett variert boligmarked handler ikke bare om antall boliger, men også om å tilby et hjem for alle livsfaser og økonomiske situasjoner. Øyer kommune har i overkant av 60 boenheter for eldre og personer med store bistandsbehov, samt 70 boenheter for de som står utenfor det tradisjonelle boligmarkedet. Øyer har ett sentrumsnært boligfelt på kommunale tomter som kan utgjøre en viktig reserve for denne type boliger.

For å møte behovene til en aldrende befolkning og andre demografiske endringer, er det viktig at Øyer kommune fortsetter å legge til rette for tilrettelagte sentrale leiligheter. Ved å legge til rette for et mer fremtidsrettet og variert boligtilbud, kan Øyer kommune bidra til en bærekraftig utvikling til det beste for hele samfunnet som gjøre Øyer til et enda mer attraktivt sted å bo og leve

Øyer kommune skal:

- Sikre at alle innbyggere i kommunen har en bolig for alle livsfaser.
- Bidra til og utvikle et mer variert boligtilbud med flere sentrale leiligheter som del av sentrumsutviklingen i Øyer og Tretten
- Bruke boligpolitikken som virkemiddel for rekruttering av kompetanse til kommunal tjenesteyting
- Bidra til at leie av bolig kan være et godt alternativ for de som har behov for det

Dette satsingsområdet følger opp bærekraftsmålene

Ved å utvikle et bredt botilbud arbeider Øyer med å inkludere mennesker i alle livsfaser. Dette bidrar til inkluderende og robuste lokalsamfunn.

Øyer kommune vil tilby et mangfold av boligalternativer, inkludert boliger for eldre og personer med behov for bistand. Dette støtter målet om å sikre god helse og livskvalitet for alle.

Samarbeid med boligaktører, myndigheter og innbyggere er avgjørende for å kunne få til utvikling av et variert botilbud og er viktig for Øyer fremover.

4.4 Tidlig innsats og forebygging

Tjenestene innen oppvekst og helse- og omsorgssektoren i kommunen er av høy kvalitet, men opererer innenfor stramme økonomiske rammer. For å utvide handlingsrommet, er det viktig med økt samarbeid på tvers av forskjellige enheter og tjenesteområder. En forebyggende tilnærming er nødvendig, hvor innsatsen rettes inn så tidlig som mulig i livets ulike faser.

Øyer kommune opplever stabile fødsels- og barnetall, mens andelen eldre innbyggere øker. Dette krever at kommunen tenker innovativt og jobber tverrfaglig for å utnytte ressursene på best mulig måte. Med en økende andel barn og unge som sliter med psykisk uhelse og et økende antall eldre som trenger helsetjenester for å kunne bo hjemme, er det avgjørende at kommunen fokuserer på forebygging og tidlig intervensjon. Dette innebærer en strategisk endring fra behandling til forebygging.

Kommunen vil gjennom sine ansatte gjøre en best mulig jobb for å gi barn og elever de beste forutsetningene for en god hverdag. Et tett samarbeid mellom barnehager, skoler, helse- og omsorgstjenester, og kulturtilbud, vil legge grunnlaget for en god folkehelse.

For å fremme barn og unges utviklingspotensial, vil Øyer kommune prioritere forebyggende tiltak som sikrer at alle barn får utvikle seg i fellesskap med andre barn. Dersom barn og familier trenger ekstra støtte, vil kommunen gjennom tverrfaglig samarbeid tilby nødvendig hjelp og sette inn tiltak tidlig. Etter det nye kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis skal undervisningen ha en form hvor hver elev kan bruke sine styrker og ha muligheten til å nå læringsmålene.

Det er derfor viktig med god klasseledelse for å ivareta elever som har behov for det tidlig nok, før det får utviklet seg til større og mer omfattende utfordringer.

Øyer kommune skal i samsvar med visjon og overordna mål oppleves som en åpen og inkluderende kommune, både økonomisk, sosialt, kulturelt og etnisk. Kommunen skal jobbe tverrfaglig og systematisk for inkludering og mangfold i alle tjenester.

Øyer kommune skal:

- Arbeide tverrfaglig og interkommunalt for å gi best mulig tilbud til rett tid overfor innbyggere i alle aldre
- Arbeide forebyggende og legge tidlig innsats til grunn overfor innbyggerne for å sikre den enkelte mest mulig selvstendige liv i alle livets faser.
- Arbeide systematisk med mangfold og inkludering i alle tjenestene.
- Handle i forhold til målet om tidlig innsats
- Arbeide for et gjensidig støttende samarbeid mellom hjem og barnehage/skole

Dette satsingsområdet følger opp bærekraftsmålene

Systematisk arbeid med forebygging, tidlig innsats, mangfold og inkludering kan bidra til å sikre et godt liv gjennom alle livets faser

Kommunen vil legge til rette for at undervisningen tilrettelegges for hver enkelt elev, noe som bidrar til en mer inkluderende og rettferdig utdanning for alle elever

Et helhetlig tilbud tilpasset individuelle behov sikrer at innbyggerne får de tjenestene de trenger. Dette fremmer like muligheter og reduserer sosial og økonomisk ulikhet

Ved å styrke samarbeidet mellom hjem og utdanningsinstitusjoner og samarbeidet mellom de ulike tjenestene vil kommunen bidra til å fremme barn og unges utvikling

4.5 Kompetanse for gode tjenester

Øyer kommune skal levere gode kommunale tjenester til både innbyggere og besøkende. For å møte fremtidens behov, må kommunen sikre tilgang til nødvendig kompetanse innenfor kritiske tjenesteområder, spesielt innen helse og velferd, hvor konkurransen om arbeidskraft er intens. Dette innebærer et behov for samarbeid internt og eksternt, samt en klar strategisk retning som omfatter koordinering og bruk av offentlige virkemidler.

For å opprettholde et høyt nivå på tjenestetilbudet, er det avgjørende å beholde og tiltrekke seg kvalifisert personell. Øyer kommune tar sikte på å være en attraktiv arbeidsplass og bosted ved å:

- Fremme heltidsarbeid og en kultur for fulltidsansettelser.
- Prioritere høy kvalitet i tjenestene for å gi gode tjenester og en opplevelse av å gjøre en god jobb.

Arbeidsgiverpolitikken i kommunen skal bygge opp under kommunens målsettinger som samfunnsbygger ved å bidra til en fremtidsrettet og endringsorientert kommune.

Arbeidsgiverpolitikken vil hjelpe oss med å nå målene for tjenesteleveranse ved å sørge for nok folk med riktig kunnskap, god organisering, nye arbeidsmetoder og fordeling av oppgaver.

Bedre støttefunksjoner vil ta vare på ansatte og ledere ved at de kan fokusere på sine hovedarbeidsoppgaver.

Øyer kommune skal:

- Ha en åpen dialog og godt samarbeid mellom folkevalgte, ledere, ansatte og tillitsvalgte
- Ha en offentlig arbeidsgiverpolitikk
- Ha fokus på innovasjon og utvikling innen ny teknologi
- Jobbe systematisk med strategisk kompetanseplan og heltidskultur
- Ha trygt arbeidsmiljø og fokus på nærvær
- Sikre godt medarbeiderskap gjennom godt lederskap
- Samarbeide med nabokommuner gjennom interkommunale samarbeid

Dette satsingsområdet følger opp bærekraftsmålene

Øyer skal prioritere høy kvalitet i tjenestene for å sikre god helse og livskvalitet for innbyggerne

Å sikre tilgang til nødvendig kompetanse og beholde kvalifisert personell gjennom god arbeidsgiverpolitikk er viktig for kommunen som tjenesteleverandør

Internt og eksternt samarbeid, samt strategisk bruk av offentlig virkemidler skal bidra til å sikre tilgang til kompetanse

5. Arealstrategier

Arealstrategiene i samfunnsdelen gir samfunnsmessige føringer for videre arealplanlegging i Øyer kommune ut fra kommunens visjon, overordnede mål og satsingsområder for kommunestyreperioden. Arealstrategiene tar ikke opp all arealbruk i kommunen, men prioriterte tema som følger av føringer i samfunnsdelen som kan understøtte oppfølgingen av vedtatte arealplaner eller gi «bestillinger» til videre planlegging. Arealstrategiene er ikke rettslig bindende.

For Øyer kommune gjelder følgende arealstrategier

- Sentrumsutviklingen i Øyer og Tretten skal i tråd med satsingsområdet «Styrket sentrumsutvikling» legge til rette for fortetting med variert boligtilbud og flere leiligheter, gode møteplasser og grønnstruktur, handel og kontor, tjenesteyting og servering. Det skal legges vekt på god arkitektur der tradisjon møter det moderne.
- Det skal utarbeides en fjellgrense i hele kommunen for å bevare fjellområdene og ivareta naturmangfold. Verdier i LNF-områdene skal defineres på en tydeligere måte gjennom bruk av hensynssoner.
- Hovedstrategien ved videre hytte- og reiselivsutvikling skal være bedre arealutnyttelse og fortetting av områder som allerede er tatt i bruk.
- Det skal legges til rette for næringsområder for industri og lager i tilknytning til ny E6.
- Omdisponering av dyrket mark skal være på et minimum.
- All arealbruk skal vektlegge klimahensyn og samfunnssikkerhet

Arealstrategiene følger opp bærekraftsmålene

Ved å legge til rette for fortetting og et variert boligtilbud bidrar dette til å skape inkluderende og bærekraftige lokalsamfunn

Å vektlegge klimahensyn i arealbruken sikrer at utviklingen skjer på en slik måte som tar hensyn til klimaendringer og bidrar til å redusere klimagassutslipp

Bruk av «grønne» fjellgrenser og hensynssoner i LNF-områdene bidrar til å bevare naturmangfoldet og fremme robuste økosystemer

Legge til rette for næringsareal i regionen bidrar til å legge til rette for industri, innovasjon og infrastruktur

